

Na Predlog zakona o globalnom minimalnom porezu na dobit pravnih lica koji su podnijeli koji su Skupštini Crne Gore podnijeli poslanici Milan Zečević i Seid Hadžić, broj _____ od _____ 2025. godine, Ministarstvo finansija, daje sljedeće

MIŠLJENJE

Predlogom Zakona o globalnom minimalnom porezu na dobit pravnih lica, poslanici Milan Zečević i Seid Hadžić predlažu uvođenje obaveze plaćanja poreza na dobit po minimalnoj efektivnoj poreskoj stopi od 15 % za grupe multinacionalnih preduzeća i velike domaće grupe čiji godišnji konsolidovani prihod iznosi najmanje 750 miliona eura. Uvođenjem ovog zakona obezbjeđuje se, između ostalog, sprečavanje erozije poreske osnovice i premještanja dobiti u jurisdikcije sa niskim oporezivanjem i očuvanje fiskalne stabilnosti Crne Gore, budući da bi u nedostatku ovih zakonskih rješenja, druge države mogle naplatiti dopunski porez na prihode ostvarene u Crnoj Gori.

U cilju usklađivanja nacionalnog poreskog zakonodavstva sa Direktivama Evropske unije, predloženim zakonom izvršiće se usklađivanje sa Direktivom Savjeta EU 2022/2523/EC o obezbjeđivanju globalnog minimalnog nivoa oporezivanja za grupe multinacionalnih preduzeća i velike domaće grupe u Evropskoj uniji.

Poslanici ukazuju da su Direktivom propisana sljedeća Globe pravila:

- pravilo o uključivanju dobiti (Income Inclusion Rule - IIR);
- pravilo o prenisko oporezivoj dobiti (Under-taxed Payments Rule - UTPR); i
- domaći dopunski porez (Qualified Domestic Minimum Top-up Tax - QDMTT).

Predlažu primjenu samo Domaćeg dopunskog poreza (QDMTT) budući da u Crnoj Gori nema ni jedno krajnje matično društvo grupe međunarodnih preduzeća čiji je konsolidovani prihod iznad 750 miliona eura. Istovremeno odredbama navedene Direktive, državama je data mogućnost odlaganja primjene preostala dva pravila do 2030. godine. Primjenom pravila utvrđuje se iznos dopunskog poreza kojim se obezbjeđuje efektivno oporezivanje dobiti u iznosi od najmanje 15%, pri čemu prihodi od minimalnog globalnog poreza pripadaju budžetu Crne Gore.

Da bi se utvrdilo da li grupa međunarodnih preduzeća ili velika domaća grupa ima obavezu plaćanja dopunskog poreza potrebno je:

- utvrditi je li je grupa obuhvaćena područjem primjene ovog zakona i koja je jurisdikcija svakog sastavnog subjekta unutar grupe;
- utvrditi dobit svakog sastavnog subjekta unutar grupe u skladu sa globe pravilima;
- odrediti obuhvaćene poreze koji se pripisuju dobiti sastavnog subjekta;
- obračunati efektivnu poresku stopu svih sastavnih subjekata koji se nalaze u istoj jurisdikciji; i
- odrediti i platiti dodatni dopunski porez u skladu sa pravilima.

Predloženi zakon obuhvata sljedeća poglavlja:

- Osnovne odredbe (predmet oporezivanja, obveznik globalnog minimalnog poreza, značenje izraza koji su obuhvaćeni ovim zakonom, utvrđivanje lokacije sastavnog subjekta);
- Domaći dopunski porez (obaveza obračunavanja i naplate domaćeg dopunskog poreza u Crnoj Gori);
- Obračun dobiti ili gubitka (definisanje načina utvrđivanja dobiti ili gubitka, usklađivanja neto dobiti ili gubitka, isključivanje dobiti od međunarodnog pomorskog saobraćaja i dodatne dobiti od međunarodnog pomorskog saobraćaja iz obračuna dobiti ili gubitka, postupka dodjele dobiti ili gubitka glavnom subjektu ili njegovoj stalnoj poslovnoj jedinici);
- Obračun usklađenih obuhvaćenih poreza (definisanje obuhvaćenih poreza, usklađenih obuhvaćenih poreza, posebnih dodjela obuhvaćenih poreza u zavisnosti od vrste sastavnih subjekata, ukupnog iznosa usklađenog odloženog poreza, donošenje

odluke o gubitku od strane sastavnog subjekta koji podnosi prijavu, kao i usklađivanje obuhvaćenih poreza nakon podnošenja prijave od strane sastavnog subjekta);

- Obračun efektivne poreske stope i dopunskog poreza (određivanje efektivne poreske stope, obračunavanje dopunskog poreza i dodatnog dopunskog poreza, primjena sadržajnog isključivanja dobiti, odnosno definisanje prihvatljivih troškova zarada i prihvatljive materijalne imovine, definisanje de minimis pravila, sigurnih luka i sastavnih subjekata u manjinskom vlasništvu);
- Posebna pravila za restrukturiranje trgovačkih društava i holdinga (primjena praga konsolidovanog prihoda na spajanja i razdvajanja grupe, definisanje sastavnih subjekata koji se pridružuju ili napuštaju grupu međunarodnih preduzeća ili veliku domaću grupu, definisanje postupka prenosa sredstava i obaveza);
- Režimi poreske neutralnosti i raspodjele (utvrđivanje efektivne poreske stope i dopunskog poreza investicionog subjekta i donošenje odluke da se investicioni subjekat tretira kao fiskalno transparentni subjekat);
- Administrativne odredbe (utvrđivanje obaveze podnošenja informacija o dopunskom porezu, odluke donešene u skladu sa ovim zakonom, obaveza plaćanja domaćeg dopunskog poreza, definisanje poreskog tretmana odloženih poreskih sredstava, odloženih poreskih obaveza i prenesene imovine, kao i definisanje sadržajnog isključivanja dobiti u prelaznom razdoblju, odnosno tabelarni prikaz za period 2026-2032 godine za procentualno priznavanje prihvatljivih troškova zarada i prihvatljive materijalne imovine u odnosu na dati procenat od 5%);
- Kaznene odredbe (definisanje kazni u opsegu od 3.000 do 40.000 eura); i
- Prelazne i završna odredba (početak primjene zakona, rokovi za donošenje podzakonskih akata i primjena Administrativnih smjernica kojima je uređena primjena globalnog pravila od strane OECD/G20 Inkluzivnog okvira i pojašnjenja u skladu sa globalnim pravilima razvijenih od strane Inkluzivnog okvira od strane poreskog organa).

Takođe, predlaže se da navedena zakonska rješenja stupe na snagu 1. januara 2026. godine, a da je rok za donošenje podzakonskih akata 31. decembar 2026. godine.

Prilikom pripreme predloženog zakona poslanici su koristili iskustva zemalja u okruženju kao i određenih zemalja članica EU.

U odnosu na predlog zakona, ukazujemo da je u cilju sprečavanja premještanja dobiti u jurisdikcije sa niskom ili nultom stopom oporezivanja, Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD) tokom 2021. godine razvila skup međunarodnih poreskih pravila kako bi grupe međunarodnih preduzeća bile u obavezi da plaćaju pravedan udio poreza bez obzira na svoje mjesto poslovanja. S tim u vezi, donijela je dokument Poreski izazovi proistekli iz digitalizacije ekonomije - Globalna pravila protiv smanjenja poreske osnovice (Global Anti-Base Erosion - GloBE), Model pravila za Stub 2 koji je uz određena prilagođavanja sadržan u Direktivi Savjeta (EU) 2022/2523 o osiguravanju globalne minimalnog nivoa oporezivanja za grupe multinacionalnih preduzeća i velike domaće grupe u Evropskoj uniji.

Imajući u vidu da je Crna Gora posvećena borbi protiv poreskih prevara i utaje poreza i snažno podržava sve međunarodne aktivnosti koje imaju za cilj sprečavanje izbjegavanja plaćanja poreza, ovaj zakon je bio dio Programa rada Vlade Crne Gore za IV kvartal 2025. godine, kao i Programa pristupanja Crne Gore EU za period 2025-2026. Takođe, u cilju dobijanja značajnih predloga i sugestija od strane obveznika i transparentnosti procesa donošenja nacionalnih propisa, sproveden je postupak javne rasprave.

Imajući u vidu da u Crnoj Gori nema ni jedno krajnje matično društvo, a da Direktiva daje mogućnost odlaganja uvođenja Pravila o uključivanju dobiti (IIR) i Pravila o prenisko oporezivanju dobiti (UTPR), smatramo prihvatljivim uvođenje samo domaćeg dopunskog poreza (QDMTT).

Donošenjem ovog zakona omogućava se Crnoj Gori naplata dopunskog poreza po minimalnoj efektivnoj poreskoj stopi od 15 % za grupe multinacionalnih preduzeća i velike domaće grupe čiji godišnji konsolidovani prihod iznosi najmanje 750 miliona eura. U suprotnom, navedeni porez bi bio naplaćen u zemlji rezidentstva matičnog pravnog lica i na taj način uskraćen Crnoj Gori.

U prelaznim odredbama predloženog zakona dat je rok Ministarstvu finansija da u periodu od godine dana donese podzakonska akta za sprovođenje ovog zakona. Predložena odredba je prihvatljiva iz razloga što će sastavni subjekat ili imenovani domaći subjekat biti u obavezi da elektronskim putem podnese prijavu poreskom organu najkasnije 18 mjeseci nakon isteka posljednjeg dana fiskalne godine, odnosno u konkretnom slučaju do 30. juna 2028 godine. Na ovaj način će poreski obveznici blagovremeno biti upoznati sa obrascem i sadržajem globe prijave.

Ministarstvo finansija je radi sagledavanja efekata na budžetske prihode dobilo ekspertsku podršku od strane Međunarodnog monetarnog fonda. Procjena finansijskih prihoda u Budžetu Crne Gore je izvršena na osnovu dostavljenih podataka o ostvarenim prihodima i pregledu poreskih stropa od strane Poreske uprave i Ministarstva finansija i ista iznosi cca 1,4 miliona eura.

Na osnovu iznijetog, smatramo da Predlog Zakona o globalnom minimalnom porezu na dobit pravnih lica koji su Skupštini Crne Gore podnijeli poslanici Milan Zečević i Seid Hadžić, treba prihvatiti.

**Ministar,
Novica Vuković**